

Tahir Jaha

Lulet e stinëve

10

Jeta e Re

Tahir Jaha
LULET E STINËVE

Boton
Jeta e re

Redaktor
Ali D. Jasiqi

Përkujdesja artistike
Vllaznim Jaha

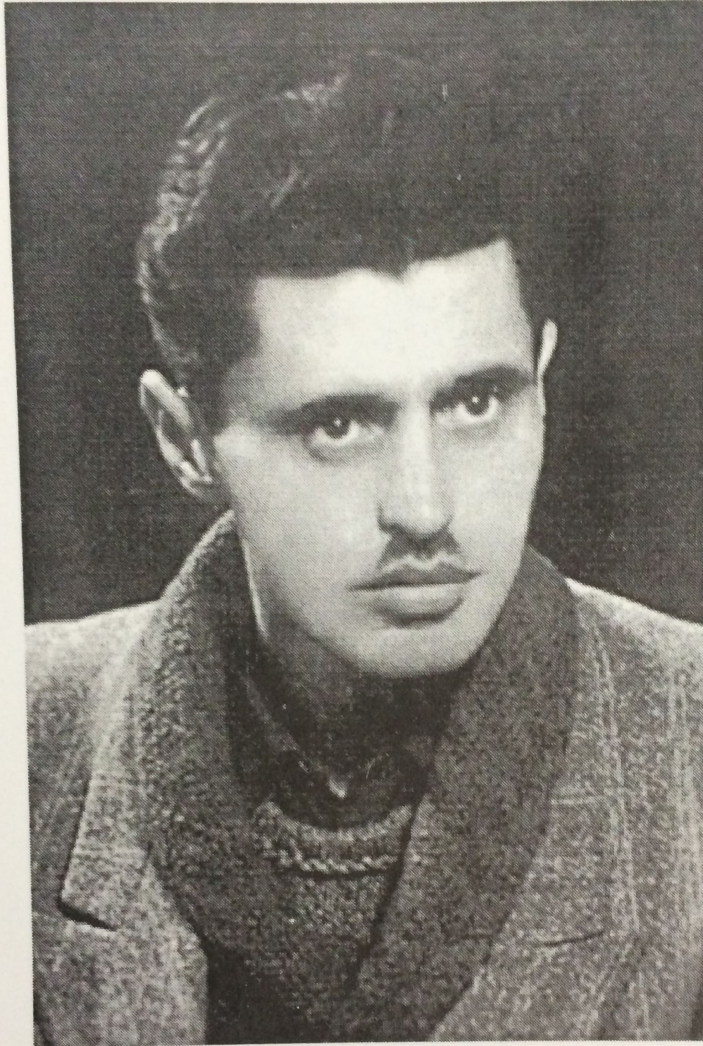
Tahir Jaha

LULET E STINËVE

Libri i dhjetë
Botim i dytë i plotësuar

Jeta e Re
Prishtinë 1998

Mund të na bie ngusht
- veshja kombëtare –
Por, na ka hije plisi i bardhë.

Handwritten text, likely a signature or name, written in cursive script.

Vllaznisht

ZËRI I KUSHTRIMIT

I

*A është zë –
Rrymë a stuhi
Që po çohet me shtrëngatë!?
Kah sheh syri ka mbetë djerrë –
Po vjen era sall lëngatë!*

*Kjo stuhi
Që po çohet me shtrëngatë
Na thërret, tha një bir biri:
S'është kjo dredhë e erës lehtë,
Nuk është erë që fryn pahiri!*

*Nëpër fusha, nëpër male,
Në katunde e në qytet
Ka çelë flatrat si shigjetë...
Si flakron rrezja n'pranverë,
Si çel lulja në shtrojerë.*

*- Mos po m'flet veç fjalë të mira?
Mos po m'jep shpresë ngadhnjimi!
Se po i shoh do re të vështira...*

II

- Merr martinën,
jepma 'i herë!
T'i pështyj' duart si kaherë!
- Por çka mundet ajo me bë?
Veç me fikë,
Veç me ofshë!
Ofshëmë e fikë jemi ngi; -
Uria e cegma na kan'ngri!

III

Çka na zuri kjo kllapi
Dorë e këmbë ç'i cungoi!?
Mbrëmja n'gjunj m'paska lënë –
Njërin krah ma paska thar!
Dy djelmë pata –
Më la pa njanin;
Vlla me vlla mjaft jemi vra...
Çka po pritni, djelm't e mij?
Sot, thuani, kush rri haru?!
Thehet gardhi edhe muri,
Megja t'shkelet,
T'shkelet guri –
T'shkelen shtigjet e rudinës!
Flakë u kallt bjeshk' e vërri –
T'i përngjajë votra ledinës!
Por armiku s'ka më zemër,
S'ka për të gjallë,
Truallin tim ta mbajë nën thembër!

IV

*Nga përplasjet
Si pëlçet toka
Gufon gjaku si fontanë –
Thahet plepi, digjet hala.
Me gjak lahet vatra ime
Sikur shkëmbin q' e rrah vala.*

*Vajton qyqja n' mes oborrit,
Nën trekëm'shin për shëmtim
Hap pas hapi përbin varri –
Varr e bënë truallin tim!
Por mbi varre vet nuk ofshaj,
As për djalë, as për gjë –
Ma nuk qajë!*

*Se ka nëna tre djem t'ri –
Tri oxhaqe i kanë kallë,
Kanë çua n'këmbë tri vllazni
Fatin n'grusht, yllin n'ballë.*

V

*Syrin gacë
Përballë rrezikut,
Ku na del e kemi matë –
Jemi t'zier në lëng t'çelikut;
Mëshirës fatit s'i biem n'besë,
Ma nuk lidhem në kular –
S'i kërkojmë armikut ndjesë!*

ERENIKU

*Nëpër terr
të natës plle
uluron llava
n'Erenik –
Çohen bijt
e truallit tim,
po vërsulen
mbi armik.
Syrin xixë,
pushkën n'dorë
shitojn' bishën
në krahëror.
Ereniku
rrjedhës vet
gjëmon rëndë
e kërkon hak-
Shkumon shkumën
e përmytjes,
nëpër brigjet
larë me gjak.*

*Çohen bijt
e truallit tim,
fluturojnë
në kushtrim.
Dridhet toka –
gjithçka tjetër,
Shëmbet shkëmbi –
bot'e vjetër.
Rrjedhës vet
Ereniku
vallzon vallen
e lirisë –
Shkumon shkumën –
val'e Drinit
nëpër tokë
t'Dukagjinit.*

ME DY TEHA

*Plasi toka,
Qielli u nxi...
Sulmon gjarp'ri që përbi!
Kah i bie po çel vorre –
Po ngatrrrohet si gaforre:
 I ka ngul thojt e zi,
 Bishtin n'det, kokën n'Dri.*

*Plas o zemër, prej mjerimit!
Si plas toka prej tërmetit –
Plas o mllef i njerzimit!*

*Çou rini!
N'gjoks vullkan –
Tërmetin n'dorë
Shkundim zin'e njëj lëgate
Nëpër prita,
Duke dal n'shteg,
Porsi lumi pas shtrëngate
Vërshon gjaku breg në breg.
Rrëxohet një –
Çohet i dyti
Pip n'këmbë si shtyllë graniti!*

SKAJI IM

*Nga uria e vllavrasja –
Nga i popujve burg i zi
Sofrën shtrova të vllaznisë
N'truallin tim – vatrën përtri...
 Jij o skaj i qenies trime –
 Jij për nder të vatrës sime!*

* * *

*Eh shakir, o djalë –
për ment mbi kapuç
mos të qofsha falë!*

ÇLIRIMTARËT

të njohur dhe të panjohur

*"Drita ish dalë -
Dielli s'po bën dritë"
Por, çka me pa?
N'terr të natës,
N'stuhinë e territ
Një kulçedër -
Shpirt i ferrit,
Si lugat, shpif nga toka,
Gjakon kthedrat për shëmtim
N'bimë të zemrës -
N'truallin tim...*

*E nënëzezës, plot mëni,
I hakmerret në kërthi!
Sprovon thikën në krahnor
Ja nxjerr djalë pa mami -
Ja vorros pa prekë me dorë!*

*Te një man -
Nën një arrë,
Nëna n'thikë, babai n'lak!
Një grusht eshtra
Një buxhillë
Plot gjak!
Në truallin rrungajë,
N'shpatullat e pakrrusura
Shqelmon bastardhi:
N'sy i flen terri -
N'krye ethet e mjerimit!
Peshë është çua ferri
Me flatrat e djallit -
Me shpatën e kimit!
Eh, vajmedet!
Kush mbledh eshtrat,
Gjakun çka e ndalë -
Lotët kush i pret?
N'at murlan -
N'at termet,
Liri - grushti thërret!
Grushti mbërthehet -
Gjaku nuk kursehet!*

*Nuk është koha për vajtim,
Vaji s'është punë me mend,
Në këto troje, në këtë vend!
Plumbi djeg zembrën shkëmb -
Shkëmbi plas si vullkan
E llavë e terr i zi
Veç rrënon dhe shkrettron,
Për ballë zjarrit si orkan
Në trishtimin që mashtron
Dënes armiku -
Drini gjarpëron...
Nga "Gurrat e Bardha" -
Buron Ereniku!*

*N'at fërflazë
Zëri ushton -
Jehonë e kushtrimit!
Kukatë dushmani:
Pa shpresë, pa cak,
Për kryqin e thyer -
Për kryet pa kapak!
Pa shteg i ra udhës -
N'baltë i mbeti mushka...
Çlirimtarët sulmojnë
E partizanes
Hie i paska pushka!*

*Fryhet gjoli -
I shpagimit vërerit,
Ndjenja ndrydhet -
Nuk ecën më fjala.
Në këmbën e zbatshur therra,
N'bebëzat e syrit hala
E votra gropa-gropa:
Burimi me ushujza -
Fusha përplot thithëlopa!*

*Të mëdhajt marshojnë,
Rruzullimi s'u mjafton:
Ndryjnë e thejnë -
Ngrahin segja...
Shkelin troje, shtete e megja,
Pushtojnë e dhunojnë...
Por, një popull -
Shumë popuj në botë
Mund të çmohen për "një pare"
Mund të ripen te kasapi,
Por nuk mund të qiten fare!*

*Vringllon shpata edhe thika
E djali këmbadoras -
Mrekullueshëm çika...
Në këmbë çohet një brezni
Si kaqusha n'fushëbetejë:
Për liri -
Për botën e re!
Në shekuj përhi,
Me dhunë, me vajë...
Krokat korbi i zi,
Gjaku dhe vërerit rrëkajë
Si Drini i Bardhë,
Si Drini i zi!*

*Vërshon mllefë,
Mjerimi dhe zia,
Vret dushmani -
Shartet then t'burrërisë
Nën rrezet e diellit -
Te trojet e mia!
E nënëlokja, nëna ime,
Thërret e qëndron
Në dushkun e lisit -
N'fletët e fierit,
Si shpërblim të lirisë
Mbështill, ështrat e t'birë -
Zemër i jep gjithësisë!*

*Nuk shuhet votra ime...
Se ka nëna tre djelm t'ri -
Tri oxhaqe i kanë kallë,
Kanë çua n'këmbë tri vllazni
Fatin n'grusht, yllin n'ballë.*

*E, nëna ime...
Zonjë shtëpie edhe nënë
Në Kullën e vogël,
N'kështjellën time
Vend të nderit -
Vendin e burrave ka zënë,
Për t'vetmin hak
Kulla e madhe është ndërtua:
Për të pritë -
Për të qitë
Burra e trima...
Për nderin e shtëpisë,
Për burri -
Për dritën e lirisë.*

*Me djersë -
Me gjak...
Nëna ka gatuar,
Më vek e qëndisi...
Djalë rrit kreshnik -
Çikën ka rritë
T'pashoqe n'shtatë krajli.*

*Buk' e zemër ka shtrure
Në sofrën miqësore...
Në gjak është betue -
Ka ra n'thikë!
"Gishtin e lëngut luan" -
Truallin nuk lën m'u fikë!*

*Zemër trimi ka nëna,
E bijtë e saj krenarë
Me gjak farkojnë fatin
E përshëndoshet nënëlokja
E breznitë me t'jatin.
Truallin përtrihet
E forca në grusht!
Gjelbrimi thith vesën,
Shortet kullojnë musht
E dheu i Kosovës -
Toka flet për nënën -
Mermeri dëshmon i Dukagjinit
E trimëria përkrenare
Në dritën e vllaznimit
- Në trojet burrërore!*

*Nëna ime...
Nuk është e vetme -
Nuk është më jetime!
N'zjarrin e çlirimit
Në flakën e lirisë
Sulmon n'mejdan -
Prin në Kuvend:
Djalin e rrit burrë
- Trimërin ia faton!
E kreshnike t'binë
Mëmëdheut ia dhuron.
II*

*"Drita ish dalë -
Dielli s'po bën dritë"!
Por, çka me pa?
Qielli - plot re -
Ah, i egër moti!
Mbrëmja erret pa nafakë
Mal e fushë, vërshon loti.
Rruga n'gjak u lá
E vistër e vi
Njerëzit si duaj -
Krerë pa bërsi...
Të ngrehur zvarrë!
Dushmani sulmon e qëllon,
Babain ia vrau,
T'birin ia theri -
Ja theri
N'bark t'nënës me barrë!*

*Dhe, shëmtimi!
N'at kob të zi,
N'at çast mjerimi.
Derdhet reja -
Humb shikimi...
Njeriu më s'është njeri
E djersa e gjaku gurrë.
Gurra sjell mullirin:
Pa bojë të shtëpia -
Pa dritë në troje t'mia!*

*Mashtruesi nuk është mik,
As premtimi liri...
Vdekja kërcnon -
Kullosin bajlozat
"Pilafrasin e fik" -
Dushmani perden e hoqi!
Kerkon koka t'prera:
Për perçe të lidhur -
T'nxjerrur nga sho'shoqi!*

*Çarku numron:
Një krye
Një krye, jo!
Si dy duar për një krye,
Veç shumë krerë
Dhe t'pa numruar...
Për liri t'popullit -
Për truallin e shkretëruar!
Një grusht -
Mburoja ime prej çeliku
Vërshon e shliron
Te trojet vllaznore,
Me forcat e parafundit
Zjarri si djeg i Korrikut.
Dhe, qe grushti
M'acarin e frorit:
Për t'drejtat e njeriut
- Për krenarinë e punëtorit.*

*Më shumë gjak,
Më shumë burrëri!
Për t'vetmin qëllim -
Për t'vetmin cak
Në një lis të njëj mali
Shkronjën L e skaliti
Majë mali -
Lisi lëshoi musht...
Me nxitim vazhdoi djali,
Vapa si merr në gusht
N'tjetrin gëdhendi I-në
R e I në dy tjerë...
Te rrahu i përgjakur -
Me gjak çeli vinë!
N'katër anë t'rruzullimit
Shkrepi një rrufe,
Grusht i bashkimit -
Grusht i zemrës njerëzore!
Zemër e urtë, zemër trime
Si ajo e nënës sime.*

*N'at mjerim,
N'at hov luani
Ranë partizanë...
Edhe armiq ranë -
Trualli gjëmon edhe dushmani!
Rezja shkrep -
Puth buzët e Drinit.*

*Te logu,
Te Kulla e Dukagjinit
Reja zhgrehet...
N'krye t'armikut
Gjaku vërshon -
Vala e përbin' e Erenikut!*

*Punëtori këtu
Fshatari aty,
Qytetarë të varfër -
Trimat partizanë:
Prej një shpati
Në një shpat
Në qytet edhe n'fshat,
Në jehonën e agut t'kuq
I dhanë zjarr -
S'u shkoi huq!
Përpyjetë nxitën si brijena
Nëpër trupa, nëpër krena!*

*Jo, kurr -
Kurrën e kurrës!
Pa shterrë uji i gurrës!
Lëkurën pa ia terë murrës!
Pa këputur peri i tjerrmës -
Fysheku pa u sos i vezmës!
Burri s'epet për fjalë -
Fjala nuk lehet peng.
Vetëm një s'ka lind nëna,.
Babai s'ka shkuar pa uzdajë
- Djali m'ka lënë djalë!*

*N'ketë acar murlani -
N'ketë rrungajë...
Keq u dridh dushmani -
Thembra vend s'i ka zënë!
Shporru edhe ti...
Sa s'është vonë!
Se trualli s'e njeh rrëmujën -
Zhduku, zhduku!
T'mos ma krehish grabujën!*

*Dhe, hë...!
Kryet s'po t'merr vesh?
Si vritet vllau me vlla!
Nuk dëgjon, s'don me pa?
Me ty ç'ka ngja -
Me ty këmishaziun!?
Shpagimi t'bie ndesh,
Mortja t'shitoftë!
Si "bryma para diellit"
Ty shpifakeqin!
ty fatziun...
Dhuna ka dalë n'shesh -
Gjaku e trupi ka me t'shpërla!*

*Kah erdhe -
Kush t'prini?!
Nuk t'mjaftoi deti,
S'të përçasi Drini...
Me pak dëm dole n'ketë anë
Pa nder, pa krye
Do t'kthehesh matanë!
I larë në gjak,
I shkëmbyer me hak:
Për dhunë...
Për krim e ligështi,
Dardalec i regjur -
Kujtim për të zi!*

*Dhe, qe "proletari"!
Qe furkëza...
Dhe urëzat e vatrës.
Qe guri i shkallëve -
Balli i oxhakut
E përkrenarja e Babait!
Qe tbanat...
N'dritën e Hënës!
Qe varrët
Dhe DJEPI i Nënës
Qe, edhe barot -
Truallit ne i dalim zot!*

*O vllaznit e mi'!
Në shteg na ruajti -
Nga prita na rrëxoi!
Gjaku rrëke
E kali pa njeri -
Pa krye kalorësi...
Mbi prag korbi i zi,
Mbi truall një rrufe
Djeg e pjek pa mëshirë
Drekë, as darkë nuk shtron
As sofër për të mirë!*

*Vulosi ketë rrethim,
Jo, fatin e truallit tim.
Se, zemër t'gjërë
E SHPIRTMADHËSI BURRI ka -
Burri i këtyre trojeve!
Ofshamë jo, po grusht -
Grusht çeliku ka nëna,
Zogjët ndjellë n'hoje:
Më t'ëmbra për mikun,
Më të hidhta -
Helm për armikun!
E fatin vulos
Lirinë kur fiton populli -
Mbi fat kur vetëvendos!*

*Në terr, në dritë,
Diellin ka par
E mësy ka shtegun.
Marshon, marshon...
Ta rrëxojë kulçedën!
Në vazhdën e yllit.
N'horizontin e ri
Për një copë diell -
Për barazi...
Përgjaku shtegun -
Zemrën e pyllit.
Me gjakun e vllaut
- me gjakun e t'brit!*

*Për një blojë miell,
Për t'armikut dhunë.
Për çeltak...
Për misër e grurë!
Për shteg e dritë:
Djelmët i nersei -
Cucat nuk i kursei!*

*N'at terr -
N'at mjerim!
U çmend babai
Heu, shëmtim!
Nëna rroku kryet n'dorë!
Plasi zemra, plasi guri -
Toka u ça prej shëmtimit,
Si rrufe shpresa u tret
Në humnerën e mjerimit.
Por, u çua kryeshtrud
Pa zënë fill -
Pa pa dritë...
Prej një fushe në një mal,
Prej një prite në një pritë,
Nëpër terr si xixillojë
Yllit t'kuq iu përfal:
Nga gjini shpërtheu zjarri
Nga grushti - fortuna,
Gjakun nuk e mbajti toka:
Nuk e lau Drini -
S'e zuni Buna!*

*U dogj dushku,
U poq zalli...
U tha Blini, leu një trim!
Ah, në zguer të Blini im!
Aty pranë u shituen
Dy petrira, në një pyll,
Dy degë blini përdhe ranë...
Shkunden gjethe,
Mungullon dushk...
Jo si shkurre, por dushkajë -
Jo si lule, por lulishtë -
Do të kthehet në punishtë
Stina stinë t'u i lëshue rend:
N'këto troje, në këtë vend...
Gjaku derdhet si rrëkajë
N'Erenik edhe n'Dushkajë.
Nga rrethimi -
Nën hije të Blinit
Nëpër zjarrin e çlirimit.
Natë e errët -
Pishë e territ...*

*Maje shkrepit të thepisur
Bregut lumit -
Hijes verrit
I ra dheut kryq-tërthor;
Prej shpagimit në shpagim
Iu shëmb toka nën këmbë,
Pa lëshur pe, pa gjunjzim.
Përtej pragut t'marrur n'thumb
E plandosën si stërvinë -
Barkun shoshë, buzën shkrum!
Ereniku rrjedhës vet,
Gjëmon rëndë e kerkon hak -
Shkumbon shkumbën e përmytjes,
Nëpër brigjet la me gjak!*

*Me gjuhë t'nënës kur flet zemra
Guri, thonë, ka folë
E dushmani kryet te themra...
Por zeniti i syve t'mij
Me rreze t'diellit ka m'u nxe,
Pa vllavrasje, pa lotët rrëkajë,
N'dashurinë time, n'hijeshinë e saj.*

III

Atomi u zbërthye,
T'mëdhajt vrapojnë -
M'e zgjëruar mbretërinë,
Për ta shtrir sundimin...
Orvaten për qëndrësë -
Ta mbikëyrin "vegjelinë"!?
Uria i ka kaplue,
Pa shpresën e agimit;
Mbrëmja i mahnit
Si krimbat n'coftinë -
Kërpudha ka mbi
Në sytë e njerëzimit..
Kërcnohet si vdekja -
Korrë për ledinë!

Hej, hej!
a je n'mend?
Durkryq s'rrihet sot!
Murlani, fortuna -
Rrufeja nuk vret kot!
Te trojet stuhi -
Grushti rrungajë.
Në frymën e vllaznimit

Then adete e Ferman!
Mbi humnerën e mjerimit,
Zëri thrret i lirisë.
Por, vallë!
N'ketë pranverë të rritës sime,
A derdh rreze -
Dritë t'lumturisë,
A sjell kob për vatrën time?!
N'ketë agim...
Me zemër t'plasur nëna
Thërret, e mpreh çelikut!
Te horizontët e gjëra
Krahut i jep krahë
E shtigjeve sy!

Në trojet e Micanit
Gjaku matet me liri,
E drejta me dritë -
Liria me pavarësi!
Pa vesim -
Pa puhin' e agimit
Djali ra viktim' e krimnit
E dora n'pranga -
Pranga të përgjakur!

*Punëtori i përbuzur -
Argati pa bukë...
Pa urë, pa shteg,
Kryet nën sjetull -
Plumbin mbi vtull!
Kosa ndërgjegje...
Në sy i flen terri.
Te kulla mbrojë,
Bajoneta beden!
Çka gjurmon -
Kujt i bën roje?
Micani thërret!*

*Terr e rrëmujë...
Burimi ndërron vend,
Drita thith jonet
E helmin nëntoka -
Me fat nuk luajnë hyjnitë!
N'horizontin e kuq,
Në truallin e t'parit
Grushti then dreqnitë:
Për inat t'ferrit...
E, t'djallit -
Për hakun e Arbërit!*

*Krisi reja dhe termeti
Hyri fitmja ndërmjetveti!
T'zezës tokë ia nxiu fytyrën
Pa pardon, pa mëshirë,
Të njeriut ndërroi natyrën,
Por u çue pika e djalit:
Anës lumit, përtej malit,
Pa par dritë, pa gëzuar rritën,
Pa gjunjëzim, pa mashtrim
Thirri t'jatin me ngashtrim:
- O babë,
O baba im!
Ma le një fjalë -
Ma le një kujtim!
- Vllaznim, vllaznim!
...Batarja e preu -
Fjala ndër dhëmb i mbet!*

*Një zë, një zë!
Si rrufe, si tufan,
Nga një çerdhe -
Nga zemra e shkëmbit
Një trim -
Bir i dragonit
I ndejt gati, i dha mend:
- Hej, ti!
A je n'veti djal-o?*

*Tokë e qiell
Dhe trualli lavdi,
Ty t'përshtëndoshi sot.
Kalesa s'të jep qëndresë,
Po mend,
Në paç mend:
Të ecish me krye
Ereniku si ecën -
Stomin duke gërryer...
Dhe...
Nuk ngurroi
N'atë çast të zi,
N'vrullin e shpërthimit
Përkujtoi dhe urdhëroi:*

*- Mblidhi eshtrat...
Bëri deng.
Mblidh mend lum djali!
N'grykën e pushkës,
N'flakë të lirisë
Gjaku nuk matet -
Liria nuk lehet peng!
Një grusht e një zë,
Një KUSHTRIM.
Trualli si ka zanat.
Një forcë përfilli
N'at terr, n'at natë!*

*- Ti kush je?
Kush, or lum trimi?!
Me vatan nuk luhet..
Në bjeshkë, n'vërrin
Kush më qet?
Nëna tufës nuk i pri...
Nga ball' i oxhakut kush m'thërret?!*

*- Qëndresa!
Qëndresa!
Se...
Shtalbat i pjekë dielli -
Krahë u jep shoqëria
Në gjelbrimin që çelë prilli.*

FLAMURI

*O Flamur Simbol i kushtrimit!
Në trojet k r e n a r e –
N'horizontet fatbardha
- Jij flamur i ngadhnjimit!*

*Fryma jote –
Flakë l i r i e
Ndezi forcat guximplote
N'shtigje t'reja
- N'rrugë lumnije.*

*Flamur i madh, valo!
Çeli flatrat e tua!
Se pranver' e truallit tim
Puhinë tënde larg e çon
- Porsi diell i kuq n'agim.*

SUTA TRIME

*Te një shteg tërthorja e qiti
me rob t'zënur, t'zhytur n'krime,
t'i coptonte korbi i priti;
por vendosi Suta trime:
Ma shkel't pragun
t'larë me gjak,
ma vratë djalin
- t'vetmin djalë!*

*Po ju fali
nga shpagimi:
që t'i thoni
n'paqit nënë –
T'rrisin djelm
si djelmët tanë!*

PUNËTORISË

I

*Pjellë urie –
Hark ngadhujimi,
N'për ledinë qite farë
- Gjaku rrodhi,
Si rrjedh Drini,
Krenat ranë porsi dujt n'arë.
Dhe, im atë
Zog shqiptari
Me grusht t'vet
Përkrah me ty
Nga rrethimi dual i pari
- shkeli n'krena
T'ordisë s'thyeme.*

II

*Nën diellin që njësoj s'nxë,
N'mllef shpagimi terratisë
Djegë e rjepë e shtri për dhë.
Por me gjak qëndis' e ke
Një flamur t'rruzullimit
- O burim i krenarisë!*

*N'botën plot me kundërshtime
Shtyllë qëndrese je farkue
Si kurorë e luftës trime,
N'horizonte vet ke pri –
Shtegun çele t'lumnisë sime
- O pranverë e motit t'ri!*

III

*Shëmbet bjeshka nga tërmeti,
Nga vullkani gufon llava –
Djegë përreth e bën kërdi;
Por nuk shuhesh punëtori!*

*Pa ty shterpë do t'ish vllaznimi,
Pa ty s'vlen shtet, as parti
- T'gjallë pa ty s'ka njerzimi!*

* * *

*N'ashkla baba u thërmue,
N'at kokë nëna u përbe –
U bë ashkël, por s'u gjuzue!*

* * *

*Piku loti i vajtimit,
Rini djerrat tha përanë
Bum'lloi Zani i Kushtrimit
Te shullani vetullhënë.*

*Teh për teh m'vringlloi kosa
N'trupa, krerë – cunga të thatë;
N'terr e nisa, n'dritë e sosa
Katër vjeç një zekos t'gjatë.*

*Nën flamurin e lirisë
Fyt për fyti, m'teh çeliku,
Mbolla shorte të lumnisë
- Trualli im me fat Korriku!*

* * *

*Syrin eshkë –
n'dorë unurin
Shpërtheu rrethin
Si pika gurin!*

Në truallin tim

GJUHA E PENËS

Sikur t'isha Ka

Zotin do ta bëja brinoç

Sikur t'bëhesha brinoç

Kundërshtarin do ta zgjedhja shytan...

Shytan po t'ishja

Bungajës do t'i mëshoja përmidisi.

E pena flet gjuhën e t'Zotit...

Shoqatë po t'formoja

Mund ta quaja "Gjuha e Penës".

VENDLINDJES

*Pa yje
bukuri a ka, a shteg tjetër?
pa gjak – paqë...
pa lavren e fitores
nuk shëmbet bota e vjetër.*

*Pa yllin polar
e rrjedhën e Erenikut
- pa tbanat e tim atë –
vërritë ferr
e bjeshka humnerë
e dita do t'ishte natë!*

*Pa syrin e prillit
e rrezet e hënës
kuptim nuk ka jeta...
pa hovin rinor
e dashurinë e nënës –
trualli s'gazmon pa lulet e veta.*

*Me grushtin rrufe
e forcat e bashkuara
mbi vdekjen fitova...
pa lirinë e popullit
e nahijen e saj
krenare s'do t'ishte Gjakova.*

NË TRUALLIN TIM

*M'prini Babai
N'punë trimrije,
Dhëmbësh mprehur
Çelik me bre;
N'për tërthore,
Ndër lëmije –
N'buk' e kripë jam përbe.*

*M'thirri Nëna
Me zë vllaznije
Nën flamurin lirë shpalua,
N'flad pranvere –
Përreth burimi,
Gjini i saj më ka burrërua.*

*Në truallin tim,
Shëzjat e vllaznisë
Xix'llojnë qiellit, përmbi dhè,
N'horizontet pranverore
Çelin shtigje të jetës së re.*

* * *

*Vajton nëna –
vajton trualli
djalin varur
me krye n'lak.*

*Por shpagimi
si vullkani
po tund shkrepat
mbru me gjak.*

TE RRAHU I PËRGJAKUR

*Nën majet e thepisura
Që kësul' e kanë mburojën –
Te Gryka e Drinit...
Me gjak e lava ulkojën.*

*Në blozën e oxhaqeve
Të kasollave me kashtë –
Te hambari i plaçkitur
Përgëzova çardakun e lashtë.*

*Me drapër – kosën jetike,
M'çekiç t'krenarisë punëtore –
Te rrahu im i përgjakur
Varrosa çizmen mizore.*

PRINDËRVE

Oh!

*Më fal oj nëna ime
përcjellur t'kemi
pa drrasa varri...
pa sofër vajtimi!*

Për drrasa të tilla

*rrah ishte bërë zabeli –
zemra e shkëmbit varr
e trualli fortesë qëndrimi.*

Më fal or baba,

*për gurin e pagdhendur
mbi varrin tënd skllotë,
lotë guri derdhnim
trualli e ne atë botë!*

Por...

*gjurmët e përflakura,
stinët e jehona
puthin rrezet e diellit
n'pranverat tona.*

KTHESA KRENARE

*Motet rrëshqasin si bryma para diellit
Palohen shekujt e mbishkrimet mbi rrasa
E kreshtat e maleve e lulet e prillit
Përtrijnë truallin – lavrën e mirëfillit.*

* * *

*Në lint djalë që i ngjanë begut
Mos u rrit' për kuvend!
Çikë n'leftë që ngjanë kah nëna –
Zdrit' si dielli, shkrypt si hëna!*

PËRMENDORES

*O trupore!
Trupore pa gjymtyrë,
Ti përfytyron kreatyrën që s'flet
Prej motit regjë
E gjithmonë lëvyrë.*

*Në truallin krenar,
Krenare kundron risinë,
Si shembull i trimit të përgjakur
Si shëj i vllaznisë
Që kurorzon lirinë.*

*Simbol je –
Gjallë n'kujtime për herë,
Shtyllë e skalitur kah qielli
Si ylli që ndrit,
Si dielli që nxe!*

* * *

*Shadërvan, o burimi plak!
A s' do t' dhembet gjithë ai gjak?
Që po derdhet si gurra jote
Aq krenar në këto mote...*

* * *

*Fill pa zënë
pa çelë vi
këndon qyqja
ndiellte zi...*

* * *

*Por...
Një popull –
Shumë popuj në botë
Mund të çmohen për “një pare”
Mund të rripen te kasapi,
Por nuk mund të çiten fare!*

* * *

*Djalë sugar –
Djalë jetim...
Si djalëbardhi yt
Si djalëziu im!*

MICANI

*Kush është ai DIV –
Sa dragoj ka ky pellg?!
Kujisi “veçil” i Zotit” ...
Gjëmon Micani te një shteg –
Kurorë n’grykën e topit.*

*I thirri t’bijt e vet –
Ta thejnë zgjedhën e robërisë,
Ku rrufeja më nuk vret!
Por na la si peshkun n’zallë –
Ora e Maleve mbeti gjallë!*

*Sofër shtroi e dha besë –
Në përplasjet e përgazepshme
T’agut shkeli gjith’ atë vesë:
N’ato bjeshëk, nën hije t’pishës
Ja zu shtegun t’egër bishës!*

Çelë behari

DREDHZA BUBULAKE

1

*- Pse moj dredhza bubulake
Ulun kokën, msheh në bari,
Nuk e çelë fytyrën bojëgjake
Si mollëkuqja, si çel behari
Pjekë e shkri e bë baxhurrë?*

*- Sikur lulja fsheh ndër lule,
Nëpër lugje edhe shpate,
Dushk e bar i kam cule;
Jam e vogël, por dukate...
N'votër time gru' e burrë -
Kam çelë heret e flakrue
N'hijeshinë që kam lëshue.*

II

- Nga shkëlqimi i bebzës syrit,
Rrezja shkrepi n'syrin tim;
Nën çerpikun krah pranvere
N'jelek sumllat t'janë cikrrim.
Lind jehonë, rritesh hare -
Lum po bën stina e re -

- Nga marazi m'heq kreni?
Sikur lulja lules binjake;
Banmu plep, t'bëhem selvi -
T'përftojmë majet çetinake.
Le t'i vi inat bylbylit -
Le t'i ndrydhen fletët zymbylit!

KUJTIME

- Ziza Dritës iu ankue,
Si i ankohet njeriu t'vetit:
Nat' as ditë nuk jam qetsue,
M'sa e shqeta valë e detit
Që përplaset pa pushue.
Kam ikë natën,
Jam strukë ditën -
Përreth votre më breu teja -
Desh' e dathë, si pa krye,
Midis pragut m'shitoi reja!

- Iu kthye Drita, zërit shterrë:
Ç'se mend mbajta, Ziza ime,
Mish për qen, arnë për therrë,
Macë nën sofër, si jetime,
Si unë në votër un' jam tferrë.

*Pa përgdhelje -
Pa lazdrim,
Me voglushin t'vetmin gëzim.
Dy dhi t'kuqe e një dele...
Vetë i lëshova, i ktheva n'vathë;
Koshin n'shpinë, pa pushim -
Mbrëmja m'errri me këmbë z bathë.*

*- Britën t'dyjat n'kupë të qiellit:
Për ne gjaku n'gju ka shkue,
Për ne loti rrodh si krue -
Në gjergjefin e nusnisë
Sall mjerim kem' qëndisë!*

MEDITIM

*Sonte nata pëshpëritë:
Qanë - qesh e këndon
Vetëmeveti, mbush me dritë
- Në sy terrin e ngujon.*

*Si gejzer tash fontana
Don m'e bë qiellin liqe -
N'rrembat e kristalit mret
- Sonte ngrinë lulën e vet!*

*Nata sonte bie fllad
Sikur n'flatra të puhisë
E fontana rrjedh pa pra
Derdhet n'zjarrin flakada.*

*Bredh diçka i zemrës sime,
Diçka hënës i këndoj
Se dhe hëna uhan dritë
- N'dritë të dritës un' kundroj.*

*- Gejzer t'isha e fontanë
N'gji t'liqenit isha ngri,
Mu në flatra të ngazllimit
- Terr e dritë i kisha shkri.*

*E liqeni i kësaj nate
S'është liqe që dremit në hanë,
Veç ujvarë, veç gejzer
- Nuk ka emër, nuk ka anë.*

*Ky s'është terr, as uzdajë,
Veç dy bebza plot shkëlqim,
Sall si qeshin sytë e saj
- N'bebza t'mija shkye n'gëzim.*

*Nëpër lulet që çelë prilli,
Sa fillova me kundrue,
Diçka m'erdhi, u zu dielli
- Nisi agu m'u errësue.*

*Por jehonë e "territ tim"
Si pranvera e motit t'ri,
Më mahniti me shikim
- përshkoi natën me pui.*

*E krahorit m'u çelë fleta
Si çelë lulet i bardhë zambaku,
M'u zgjue gëzimi, m'u rrit jeta
- Mospërfilljes iu pre laku.*

*Pa ketë natë, si shtrojera,
Pa ketë terr: gaz e vaj.
Me ç'lyrë këndon pranvera?
- Me ç'sy shihet syri i saj!?*

*Të më qitshin bebzat xixa
Do t'i falsha sall për hir,
Se bulon manushaqja
- Shpërthen sumllat për të mirë.*

*E teposhtzash, rreth dëshprimit,
Në përpjetzat e çiltërisë
Lundron lundrën e vallzimit
- Me t'zi t'syrit e qëndisë.*

*Nëpër terr, në këtë terr,
Nëpër hije t'kësaj nate
Do të bëhem fije fije
- Do t'i falem qenjes sate.*

*Do t'uhaj t'nxeht nga dielli,
Do t'i çeli shteg humnerës;
Do t'ngjitem përpjetë malit
- Do t'ia shtoj do fresk puhisë.*

*Sonte nata pëshpëritë:
Qanë - qesh e këndon
Vetëmeveti, mbush me dritë
- Në sy terrin e ngujon.*

*Si gejzer sonte fontana
"Diçka" natën e shpotitë...
Ndalet dielli, ndalet hëna
- Fillojnë terrim m'e soditë!*

*Tash fontana po gufon,
Don m'e bë "qiellin liqe",
M'i shterrë don Gurrat e Bardha
- Lanë duvakun, n'diell e nde:*

*Matë më kohë, tjerr me vend,
Thurr shikimin e syve t'mij -
Mal e fushë përshkon me shend
- Vet' pranvera i ka lakmi.*

*Se liqeni i natës sime
S'është liqe që dremit n'hanë,
Veç ujvarë, veç gejzer
- Nuk ka emër, nuk ka anë.*

*Ky s'është terr, as uzdajë,
Veç dy bebza plot shkëlqim
Sall si qeshin sytë e saj
- M'bebza t'mija shkye n' gëzim.*

*Sonte nata pëshpëritë:
Qanë - qesh e këndon
Vetëmeveti, mbush me dritë
- Në sy terrin e ngujon.*

*Përçka sonte nuk heshta?
Si t'mora n'thu...
Ket farë terri fort e deshta
- Vetëm t'zitë e syve tu!*

Diktati

BYLBYLI

*O bylbyl, artist i rrallë
N'melodinë tënde të çmueshme
Më t'mirin muzikant tallë
Me t'ëmbëlën këngë t'mrekullueshme,
Por je quajt edhe fatzi
Për të vetmen melodi!?*

*Kur ti qanë, ngasin me t'hasur.
Pse u dukesh i vallzuar;
Prandaj ofshajnë n'kafaz me t'pasur
Me t'ndar prej kopshtit t'lulzuar.
Dhe duke qarë ke m'i gazmuar
Si n'shpërblim duan me t'robëruar.*

*N'murriz jeta t'është m'e lehtë
Se n'të zotrisë kafaz'n e artë,
Fluturo i lirë mbi lule e fletë
N'truall ku eshtrat t'i lan t'partë.
Ti nuk qanë, por në liri
Këndon këngën bukuri.*

*Mos u ligsho ti as për bé,
Pse përshtat dhe me na ra
Ç'është mirë veç për né,
Si të drejtë s'munden m'e pa.
Pra flutro bylbyl e argto
Dhe ndo'i mjer pse s'të kupto!*

DIKTATI

1

*U çue brraka me ra n'deti,
Nëpër lum pa kalue;
Amën ndrroi, la marre veti.*

*U çue skilja menç harlisë –
Për “tradita” e “drejtësi” ...
Sall për kojte me kërdisë.*

*E murrjela ra n'kujdes:
Zjarrin n'votër, detin fqij
Si me rrnue, si të vdes?!*

2

*Kah shartojnë me pipa t'vjetër
Dy e përgëdhelin, nj'i bërtet,
Tërthor m'bahe gjuan një tjetër –
Dorën fsheh – a s'e vret!*

*Me krahë hapur për liri
Pllumb' i paqes po rënkon,
Për një qerdhe vend të ri
Aty këtu po kërkon...*

*Por, si duket ka kuptue
Te të mëdhajt nuk ka shend,
Ndër të vegjëlit pa pushue
Nuk ka fjala me i zënë vend!*

3

*Pa mendue se u del boja,
N'ujna tona ajtën shekën,
Si kujtuan s'u dual loja –
Tjetërkund shtruan drekën.*

*Pse te na, or lu sulltani,
Të gjatë bishtin e ka dardha:
Njëfarë kohe pat Taljani
Këm't e lehta – “faqe t'bardha”.*

*Sot u rrit njëfarë çudije
Që lëshon rreze edhe njeti,
Çka të mëdhajt s'i bien n'fije
- Nuk u shitet as DEKRETI!*

KROKODILI

I

*Rrugës krimi,
Deri n'krim,
Nama jote rrëke humnere.
Kur rrënojshe votrën time
Varrin tënd e gërmojsa –
Ta kam lënë motrën jetime!
Ballë për ballë përpoqëm krenat
Të çfrenuem, për shëmtim –
Të përgjaka n'të gjitha arenat.*

II

*Dy herë sherrin ta kam pa,
Dy herë botën e kërdise –
Dy herë n'gjak e ke la.
Por, të tretën,
Të vërtetën,
Të vret rrufeja me mallkim.
Se jam zgjue
E forcue –
Vetë jam zot i fatit tim.*

BRINOÇI

*Ke mpreh brinat si tarak,
Po lodron nëpër arenë
Si mos t'kishe n'krye kapak!*

*Lidh litarin për samar,
N'histerinë turra turra
N'arenë pa gomar –
Pa burrni me hy ndër burra.*

*Përtej gardhi shtrine lozë –
Humanizmi t'u bë bozë.
Me ketë huj ngel në rrugë
I kërlesht si qen me zhugë.*

* * *

O "shëjt"!

Pse më shitove?!

Të mbajta në shpirt,

Punove heshtas, nuk të zgjati

- Mbetë... i ngrati!

Gurin cokata për blojën e bardhë

Bukën e rrita - grunajë...

Ma zvoglove kafshatën -

Gjelucë i fryrë, i mëshove troç

Kryq e tërthorë, si thiu n'kallamoq!

** * **

Uh, fakir kryelopa!

mos mendo se mëtimet tua

i përfill gjith Evropa!?

Dinakria e meremeti

gjithmonë mirë

sall për veti.

SHËNIM PËR AUTORIN

Tahir Jaha u lind më 13 mars 1913 në Babaj Bokës, afër Gjakovës, në një familje fshatare. Qëkur ishte fëmijë familja e tij kalon në Shqipëri, ku Tahiri kreu shkollën fillore në Krumë e njëkohë vijoi mësimet edhe në Gjimnazin e Shkodrës. Por, për shkak të gjendjes së vështirë ekonomike të familjes, mësimet i ndërpreu dhe filloi të punojë për kafshatë të gojës.

Mësimet e para – gojore – i mori nga i ati, për t'i mishëruar më vonë në praktikën jetësore, për dashurinë e nënës, për krenarinë e babait, ashtu i prirur kah liria dhe pavarësia kombëtare, duke nxituar siç thuhet: “ngutu ngadalë...”

Më 1942 u kthye në Kosovë dhe menjëherë u vu në lidhje me Lëvizjen Nacionalçlirimtare në Prizren, ku mori pjesë aktive.

Si drejtor i shtypshkronjës (1952-1956) përpjekje të vetmohueshme bëri për mëkëmbjen e kuadrit profesional, ndërtimin e godinës dhe paisjeve tek- nike të shtypshkronjës... për të mundësue zhvillimin e shtypit në Kosovë, të “Rilindjes”, veprimtarisë bo- tuese; revistave, ilustrimeve etj. ... i frymëzuar nga motoja e tij: NË KULLËN E SHTYPIT DIELLI LIND MË HERËT.

Më tej merret me veprimtari dhe publicistikë humane, në Kryqin e Kuq dhe organizatatë tjera përkatëse.

Me shkrime letrare merret qysh gjatë luftës, nga e cila inspirohej të shkruajë poezi e prozë, ku mëton të shprehë shikimin e tij ndaj botës shqiptare.

Shkrimet e para zënë fill me vjershat “Zani i kushtrimit” dhe “Me dy teha” (1943), “Ereniku” (1944), poema “Çlirimtarët” (1943-1944), fragmenti “Tymon oxhaku i Sadik Micanit” (1964) të botuara në “Jeta e Re”, “Zani i rinisë”, “Rilindja”, në përmbledhjen “Gjurmët e përflakura” të Isak Shemës etj.

Vepra: “Eja Eja” – dramë (1958), “Lulet e stinëve” – vjersha (1967), “Dialog kohe” – dramë (1968), “Tymon oxhaku i sadik Micanit” – roman (1988), tubëza “...secili i ka zhelet e veta...” e përbërë nga katër libra: “Tymon oxhaku i Sadik Micanit”, “Bukën në lis çerdhen në shkrep” (që të dyjat të mëvehtësuara nga romani “Tymon oxhaku i Sadik Micanit”), “Mos prek në strajcë të fuakarasë” dhe “Pa mirëseardhje pa tungjatjeta” (1995); tubëza “Eca eca...” e përbërë nga gjashtë libra: “Sofra micaniane”, “Në kullën e shtypit dielli lind më herët”, “Përsëritje të përdhembshme” dhe si ribotime “Eja Eja”, “Dialog kohe” dhe “Lulet e stinëve” – 1998 (të dy tubëzat i botoi “Jeta e re”).

Përmbajtja

VLLAZNISHT

1. Zëri i kushtrimit, 9
2. Ereniku, 14
3. Me dy teha, 16
4. Skaji im, 17
5. * * * , 18
6. Çlirimtarët, 19
7. Flamuri, 44
8. Suta trime, 45
9. Punëtorisë, 46
10. * * * , 49
11. * * * , 49
12. * * * , 50

NË TRUALIN TIM

1. Gjuha e penës, 53
2. Vendlindjes, 54
3. Në truallin tim, 55
4. * * * , 56
5. Te rrahu i përgjakur, 57
6. Prindërve, 58
7. Kthesa krenare, 59
8. * * * , 60
9. Përmendores, 61
10. * * * , 62

11. * * * , 63
12. * * * , 63
13. * * * , 63
14. Micani, 64

ÇELË BEHARI

1. Dredhza bubulake, 67
2. Kujtime, 69
3. Meditim, 71

DIKTATI

1. Bylbyli, 79
2. Diktati, 80
3. Krokodili, 83
4. Brinoçi, 85
5. * * * , 86
6. * * * , 87

Shënime për autorin, 88

Tahir Jaha
LULET E STINËVE

Boton
JETA E RE

Radhitja dhe realizimi kompjuterik
BLERIM HASANAJ

U shtyp në shtypshkronjën
“ID Print”
DUGAGJIN ROZHAJA

Botimin e kësaj tubëze e financoi
Vllaznim dhe Lamija Jaha

Edhe kjo tubëz
shpërndahet në mënyrë
të organizuar - falas